

Symposium ENRS se zabývalo historií v době informačních válek

15.6.2026 - | Ústav pro studium totalitních režimů ČR

V Bratislavě se na konci května uskutečnilo 14. European Remembrance Symposium pořádané sítí European Network Remembrance and Solidarity (ENRS). Letošní ročník se zaměřil na vztah mezi historickou pamětí, dezinformacemi a současnými společenskými konflikty. Ústav pro studium totalitních režimů na akci zastupovali mimo jiné Lukáš Holata a Kamil Nedvědický, 1. náměstek ředitele ÚSTR. O tématech sympozia, mezinárodní spolupráci i výzvách současného vzdělávání jsme hovořili s Lukášem Holatou.

Jaké bylo hlavní poselství letošního sympozia ENRS?

Nejdůležitějším sdělením bylo, že historie dnes představuje přímý nástroj moci a manipulace. Ukazuje se, že slábnoucí historická paměť přímo urychluje tichou, plíživou erozi demokracie, které v současnosti čelíme.

Jaká témata vás během programu zaujala nejvíce?

Zaujaly mě především příspěvky, které hledaly nové cesty ve vzdělávání mladé generace. Tradiční výuka založená na pasivním předávání faktů totiž naráží na své limity, a to zejména u generace, která už postrádá žitou zkušenost s nesvobodou. Bylo inspirativní sledovat, jak se instituce napříč Evropou snaží tuto propast překlenout či přetavit abstraktní historii do skutečného porozumění.

Na sympoziu jste vystoupil s vlastním příspěvkem. Co jste představil?

Mým cílem bylo seznámit publikum s našimi zkušenostmi s využíváním moderních vzdělávacích metod. Nešlo mi ale jen o prezentaci jedné konkrétní technologie, nýbrž o samotné sdělení – jak zprostředkovat mladé generaci, která nemá osobní zkušenost s nesvobodou, reálnou povahu represe. Zaměřil jsem se na to, jak můžeme studentům srozumitelně vysvětlit ty velmi složité a abstraktní mechanismy totalitních systémů.

Jaký zájem vzbudily české zkušenosti mezi zahraničními účastníky?

Podle mne je zaujalo především systémy integrace moderní technologie přímo do humanitního výzkumu a jak je následně využíváme k efektivní komunikaci s mladou generací. Obecně jsme s kolegy napříč Evropou intenzivně řešili právě tuto stěžejní výzvu – jak slábnoucí paměť a podstatu totalitních režimů předávat dnešní mládeži. Ukazuje se, že sdílení těchto inovativních přístupů a dobré praxe je jednou z největších hodnot podobných mezinárodních setkání.

Co přinášejí taková mezinárodní jednání samotnému ÚSTR?

Je důležité, že se český pohled stává součástí širší evropské debaty. Zkušenost se dvěma totalitními režimy, kterou naše společnost prošla, je v mnoha ohledech unikátní a může být inspirativní i pro partnery v zahraničí.

Jaké výzvy podle vás čekají instituce zabývající se moderními dějinami v příštích letech?

Tou největší výzvou je čelit informačnímu chaosu v digitálním prostředí, kde algoritmy a názorové bubliny stírají hranice mezi fakty a nepravdami. Instituce už nemohou spoléhat jen na suchý výklad.

S jakým dojmem jste z Bratislavy odjžděli?

Odjžděl jsem s pocitem, že zdaleka nešlo o pouhé „akademické cvičení“. Jak totiž zdůrazňuji v závěru svého výzkumu: tam, kde selhává paměť, slábne samotná demokracie. Bylo velmi povzbudivé vidět, že v tomto evropském úsilí o udržení historické paměti nejsme sami.

Ústav pro studium totalitních režimů je významným partnerem ENRS. Tato největší česká paměťová instituce zastupuje roku 2025 Českou republiku jako řádný člen rozsáhlé mezinárodní platformy. Česká republika přitom byla s ENRS spojena již od jejího vzniku v roce 2005, kdy vystupovala v pozici pozorovatelské země. Plné členství bylo formalizováno 19. května 2025 a ÚSTR se tak stal oficiálním reprezentantem České republiky v síti, která dnes propojuje stovky institucí zaměřených na výzkum, vzdělávání a uchovávání paměti o klíčových událostech 20. století. Vstupem **Ústavu pro studium totalitních režimů** do ENRS se česká paměťová instituce stala součástí rozsáhlé mezinárodní sítě zahrnující více než 500 partnerských institucí ze 40 zemí na třech kontinentech. Díky tomu se může aktivně podílet na mezinárodních výzkumných, vzdělávacích a kulturních projektech a přispívat k formování evropské kultury paměti založené na dialogu, porozumění a sdílení historických zkušeností.

AUTOR: **PETRA JUNGWIRTHOVÁ**

FOTO: **ENRS / Jan Prosiński**

<https://www.ustrcr.cz/symposium-v-bratislave-o-historii-v-dobe-informacnich-valek>